

MŁODZI DEMOGRAFOWIE OBRADOWALI
W KRAKOWIE
SPRAWOZDANIE Z XI NAUKOWEJ
KONFERENCJI MŁODYCH DEMOGRAFÓW
18.09–20.09.2013 roku

W dniach 18–20 września 2013 r. w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie odbyła się **XI Konferencja Naukowa Młodych Demografów nt. „Ludność i gospodarka w warunkach starzenia się populacji”**, zorganizowana przez **Zakład Demografii Katedry Statystyki UEK** oraz **Komitet Nauk Demograficznych PAN** w ramach Latającej Szkoły Demografii. Odbyła się ona pod honorowym patronatem Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie **prof. UEK dr hab. inż. Andrzeja Chochóła**.

Konferencja Naukowa Młodych Demografów jest przedsięwzięciem realizowanym od ponad dziesięciu lat (w Krakowie po raz trzeci), która jest wieloletnim programem integrującym młodych naukowców interesujących się zagadnieniami ludnościowymi. Tematyka tych dorocznych spotkań naukowych obejmuje nie tylko ściśle demograficzną problematykę. Zjawiska i procesy zachodzące w populacjach ludzkich są ujmowane w kontekście ich społeczno-ekonomicznych uwarunkowań. Konferencja stanowi zatem forum, na którym młodzi naukowcy mogą przedyskutować w szerszym gronie swoje zamierzenia, dotychczasowe osiągnięcia oraz kierunki dalszych badań. Problemy te są ściśle związane z przedsięwzięciami prowadzącymi do zdobywania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego. Dyskusje w szerszym środowisku pomagają nie tylko określić obszar zainteresowań naukowych, dostosować adekwatne do podjętej problematyki metody analiz, dobrać odpowiednie źródła danych, ale także umocnić swoje poglądy co do przyjętego postępowania badawczego.

Zgodnie z założeniami programowymi obrady podzielono na dwie główne części. Podczas pierwszej uczestnicy wysłuchali dwóch wykładów, które przedstawili: prof. dr Vegard Skirbekk nt. *Global Ageing, Productivity Challenges and Policy Responses* oraz dr Tomas Sobotka nt. *Education and fertility in low-fertility countries: A long-term perspective*. Prof. Vegard Skirbekk prowadzi prace naukowo-badawcze w International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA) w Laxenburgu koło Wiednia. Wśród jego różnorodnych zainteresowań szczególne miejsce zajmuje kształtowanie kapitału ludzkiego pracowników w starszym wieku oraz możliwości podwyższania ich kwalifikacji i polepszania umiejętności. W tę właśnie tematykę

wpisany był przedstawiony wykład. Dr Tomas Sobotka jest naukowym pracownikiem Vienna Institute of Demography of the Austrian Academy of Sciences (VID). Do jego głównych zainteresowań badawczych należą między innymi zachowania prokreacyjne w krajach o bardzo niskiej płodności. W czasie wykładu rozpatrywał, jak zachowania te będą się kształtować w długim okresie w związku ze zmianami wykształcenia. Obydwie prezentacje zostały zamieszczone na stronie internetowej Komitetu Nauk Demograficznych PAN <http://www.knd.pan.pl/>

Podczas drugiej części obrad młodzi demografowie prezentowali i dyskutowali wyniki własnych prac. Odbyły się cztery sesje z referatami w języku angielskim i pięć sesji w języku polskim. Dzięki temu zaproszeni goście zagraniczni mogli uczestniczyć w dyskusji prac polskich demografów wzbogacając tym ich warsztat badawczy. W konferencji wzięli udział młodzi pracownicy naukowcy z International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA), ze Szkoły Głównej Handlowej, z Uniwersytetów Ekonomicznych w Katowicach, Krakowie i Poznaniu, z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie i z Uniwersytetu Warszawskiego.

Zainteresowania młodych demografów pokrywają wszystkie obszary demografii. Tematykę referatów stanowiły między innymi zachowania matrymonialne i prokreacyjne w Polsce na tle krajów europejskich. W tym zakresie rozpatrywano motywy i uwarunkowania bezdzietności i rodzicielstwa. Dyskutowano rozbieżności między pragnieniami i intencjami rodziców i realizacją dzietności w związku z opóźnianiem rodzicielstwa oraz ze zwróceniem uwagi na uwarunkowania biologiczne. Zajmowano się zróżnicowaniem występowania urodzeń pozamałżeńskich w zależności od wykształcenia. Zastanawiano się nad wpływem posiadania dzieci na stabilność małżeństw.

Innym nurtem zainteresowań były relacje między generacjami i transfery wsparcia płynące zarówno do dzieci, jak i do i od populacji w starszym wieku. Zajmowano się też problemami osób sprawujących opiekę nad starszymi we własnych rodzinach. Ekonomiczno-społeczne skutki demograficznego starzenia się rozważano w kontekście wpływu zmian demograficznych na kapitał ludzki. Interesowano się, jakie są powiązania między zadowoleniem z życia i satysfakcją z pracy wśród starszych pracowników. W związku ze starzeniem się ludności zajmowano się szacowaniem świadczeń emerytalnych w starzejących się populacjach oraz wpływem starzenia się członków OFE na ryzyko inwestycyjne funduszy emerytalnych i związane z tym wyniki inwestycyjne. Wśród rozważanych problemów pojawiło się także zagadnienie ubóstwa wśród dzieci i osób starszych oraz wykluczenie elektroniczne różnych pokoleń w kontekście zagrożenia ubóstwem.

W referatach i dyskusjach znalazło się też miejsce na przewidywania. Przedstawiono długookresowe projekcje zasobów pracy i aktywności zawodowej w związku z polepszaniem się stanu zdrowia w kontekście przeciwwagi tych przemian dla procesu starzenia się ludności w Polsce. Długookresową perspektywę przyjęto w prezentacjach demografów z IIASA. Po raz pierwszy zaprezentowano nowe założenia

dotyczące przyszłej płodności, umieralności oraz migracji dla 195 krajów świata. W tym samym zbiorze krajów rozważano kształtowanie się struktury ludności według wieku, płci i religii. Stawiano pytania, w jaki sposób religia może determinować społeczną i demograficzną strukturę ludności Wiednia i jakie jest powiązanie tych procesów ze współczesnymi migracjami międzynarodowymi. Problematykę migracyjną podjęto w referacie, którego tematem była transnarodowa działalność wśród przedsiębiorców-imigrantów. Analizie poddano czynniki kształtujące te procesy we Włoszech w sektorze IT.

Chcąc zrealizować swe zamierzenia demografowie troszczą się zarówno o jakość informacji, na których opierają swoje dociekania, jak i o stosowane metody badań prowadzących do zweryfikowania postawionych hipotez badawczych. W związku z tym w prezentacjach i dyskusjach oprócz warstwy merytorycznej odpowiednie miejsce zajmowały zagadnienia metodyczne.

Demograf interesuje się zdarzeniami, które w populacjach ludzkich występują od najdawniejszych czasów, ale wciąż ma i będzie mieć do czynienia z nowymi problemami. Francuski demograf J. Bourgeois-Pichat, zwrócił uwagę na to, że rozwój demografii determinują przemiany samego przedmiotu tej nauki. Człowiek jest bowiem zaangażowany w rozwój własnego gatunku. Wobec tego pytania, które stawia, wyjaśnienia których szuka zależą od tego, w jakim okresie swego rozwoju sam się znajduje. Rodzina Neandertalczyka różni się znacznie od rodziny współczesnej, podczas gdy elektron epoki atomu jest taki sam, jak w epoce kamienia. Wobec tego zrozumiałe jest, że demografia musi się zmieniać i dzięki temu wciąż jest nauką interesującą (zob. J. Bourgeois-Pichat, *La démographie*, UNESCO, 1970).

Szczegółowy program konferencji był następujący:

18.09.2013 r.

Otwarcie Konferencji: dr hab. Jolanta Kurkiewicz, prof. UEK, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie (UEK).

Powitanie uczestników konferencji przez prof. UEK dr. hab. Andrzeja Sokołowskiego prorektora ds. Organizacji i Rozwoju Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Wykłady zaproszone:

prowadzenie: prof. dr hab. Irena E. Kotowska, Szkoła Główna Handlowa (SGH), Warszawa

dr Tomas Sobotka, Vienna Institute of Demography (VID), *Education and fertility in low-fertility countries: A long-term perspective*

prof. dr Vegard Skirbekk, International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA), *Global Ageing, Productivity Challenges and Policy Responses*

Sesja I język angielski, prowadzenie: dr Tomas Sobotka (VID)

dr Krzysztof Tymicki (SGH), *Reproductive intentions and their realization in the context of reproductive ageing*

dr Monika Mynarska Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW), Warszawa, mgr Marta Styrc (SGH), *Childbearing intentions. What factors encourage a decision to have a child in Poland?*

mgr Beata Osiewalska (UEK), *Childlessness and parenthood as a result of male and female socioeconomic status*

19.09.2013 r.

Sesja II język angielski, prowadzenie: dr Krzysztof Tymicki (SGH)

dr Anna Kurowska (Uniwersytet Warszawski), *Financial support for families with children and its trade-offs: balancing redistribution and parental work incentives*, mgr Marta Styrc (SGH), *The effects of children on marital stability*

Sesja III język angielski, prowadzenie: dr Samir KC (IIASA)

dr Monika Mynarska (UKSW), dr Jolanta Rytel (UKSW), *Childbearing and childlessness: motives, desires and intentions*

dr Magdalena Muszyńska (SGH), prof. dr Roland Rau (University of Rostock), dr Paweł Strzelecki (SGH), *Effect of improvements in health on the labour force participation in Europe, 2010–2050*

mgr Zuzanna Brzozowska (SGH), *Non-marital conceptions and births: Educational differences in Poland 1985–2010*

Sesja IV język angielski, prowadzenie: prof. dr Vegard Skirbekk (IIASA)

dr Samir KC (IIASA), *New set of population projections by age, sex, and educational attainment for 171 countries of the world: methods and challenges*

dr Marcin Stonawski (UEK, IIASA), *Global Religious Demography: population projections by age, sex and religion*

dr Jan Brzozowski (UEK), prof. Marco Cucculelli (Uniwersytet w Ankonie), prof. UEK dr hab. Aleksander Surdej (UEK), *Determinants of transnational entrepreneurship among immigrant entrepreneurs in ICT sector in Italy*

MSc Markus Springer (IIASA), *Religious and ethnic neighbourhood profiles of Vienna: A comparison of two dimensions of urban diversity*

Sesja V język polski, prowadzenie: dr Anna Sączewska-Piotrowska, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

dr Anita Abramowska-Kmon (SGH), *Transfery międzygeneracyjne i ich determinanty*

dr Alicja Jajko-Siwiek (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu UEP), *Szacowanie świadczeń emerytalnych w starzejącym się społeczeństwie*

mgr Anna Ojrzyńska, dr Agnieszka Orwat-Acedańska (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach), *Analiza procesu starzenia się członków OFE w świetle wyników inwestycyjnych OFE*

mgr Anna Majdzińska (Uniwersytet Łódzki), *Zmiany w strukturach ludnościowych i ich ekonomiczne następstwa – Polska w kontekście sytuacji innych krajów europejskich*

Sesja VI język polski, prowadzenie: dr Anita Abramowska-Kmon (SGH)

prof. UEP dr hab. Jan Paradysz (UEP), *Estymacja pośrednia w analizie płodności małżeńskiej kobiet*

dr Krzysztof Szwarc (UEP), *Socjologiczne determinanty postaw prokreacyjnych studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu*

mgr Małgorzata Wróbel (UEP), *Taksonomiczna analiza dzietności w miastach stutysięcznych i większych w latach 2000–2010*

mgr Karolina Paradysz (UEP), *Ewolucja kalendarza płodności kobiet w Polsce w świetle modelu Paradysza*

mgr inż. Radosław Murkowski (UEP), *Zastępowalność pokoleń w Polsce w latach 1990 – 2011 na tle wybranych państw europejskich*

Sesja VII język polski, prowadzenie: dr Małgorzata Szczyt (UEP)

dr Anna Sączewska-Piotrowska (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach), *Zagrożenie ubóstwem ekonomicznym a wykluczenie cyfrowe. Różnice pokoleniowe,*

mgr Anna Ojrzyńska (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach), *Starzenie się populacji Polski a trwania życia w zdrowiu osób starszych*

Sesja VIII język polski, prowadzenie: dr Krzysztof Szwarc (UEK)

dr Ewa Soja (UEK), *Zadowolenie z życia a satysfakcja z pracy starszych pracowników w Polsce*

dr Tomasz Szubert (UEP), *Demograficzno-społeczne determinanty określające subiektywny status jednostki w polskim społeczeństwie*

mgr Kamil Wilak (UEP), *Cechy demograficzne a status na rynku pracy*

IX język polski, prowadzenie: dr Ewa Soja (UEK)

dr Małgorzata Szczyt (UEP), *Wpływ zmian demograficznych na kapitał ludzki w Wielkopolsce*

dr Katarzyna Maruszewska, Wyższa Szkoła Bankowa (WSB), *Współczesne migracje oraz ich społeczno-ekonomiczne i demograficzne skutki dla społeczeństw*

mgr Magdalena Maciejasz (SGH), *Wpływ sprawowania opieki na różne aspekty życia opiekunów nieformalnych osób starszych – przegląd literatury*

Łukasz Wawrowski (UEP), *Ocena ubóstwa wśród dzieci i osób starszych z wykorzystaniem metod statystyki małych obszarów*

Zamknięcie konferencji.

Kolejna XII Naukowa Konferencja Młodych Demografów będzie miała miejsce w dniach 12–15 maja 2014 roku w Kamieniu Śląskim. Będzie to wyodrębniona sesja w ramach II Kongresu Demograficznego po Akcesji Polski do Unii Europejskiej pt.: *Państwo, regiony i miasta wobec przemian demograficznych*. Organizatorami są: Komitet Nauk Demograficznych PAN, Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN oraz Katedra Polityki Społecznej i Gospodarczej Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.

Prof. UEK dr hab. Jolanta Kurkiewicz